

496181

MAGYAR KURIR

M D C C C I X - d i k
E S Z T E N D Ö R E .

Dr. Decsy Sámuel

és

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Pántzel Dániel

által.

I. Fertály Esztendő.

Bétsben 1809.

UNIV. CLUJ-NAPOKA
SH. 552 79

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nro. i.

A' FELS. AUSTR. CSÁSZÁR, ÉS AR KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

Indult Bétsből, Kedden Januárus 3-dik napján,
1809-ik esztendőben.

B é c s.

Felséges Affzonyunknak mostani változó egészsége miatt az a pompás egyházi parádé, melly minden esztendőben, új esztendő napján a' Fels. Császári Királyi Udvarnál tartatni szokott, most egészen elmaradt, és sem maga Eö Csász. Kir. Felsége, sem a' Fels. Cs. K. Herczegek, sem a' ministerek, és más föbb rangú tisztek Eö Felségeknek idvezlésekre az udvarnál meg nem jelenhettek.

A' Pétersburgi Cs. Kir. udvarhoz rendeltetett Herceg Schwarzenberg innen már el utazott, igen fontos dolgok lévén reá bizattatva. — Né-

hány napokkal ennekelötte egy Frantzia Kurir utazott itt keresztül Konstantinápolyba avval a' hirrel, hogy Fr. Császár Napoleon Spanyol Országnek fő és anya városát Madriddot már meg hódoltatta. — Gróf Metternich a' Frantzia Csász. udvarnál lévő Austriai Csász. Követ, előbbi fontos hivataljának tovább is leendő folytatása végett Dec. 23 ik napján Párisba ismét vissza utazott.

Pecze Sz. Mártoni Plebánust, Consistorialist, és Tek. Bihar Vármegyének hites Tabla Biráját, Fő Tisztelendő Nagy-Ajtai Cserey Sándor Urat, egyházi hivataljának serény és buzgó folytatására, nevezetesen, a' helysegbéli ifjúságnak kereftény módon való nevelésére és oktatására nézve, a' N. Váradi Nemes Kaptalannak titularis, avagy betűlletből való Kanonokjává tenni méltóztatott Fels. Urunk.

A' meg nem éző Spanyol nevezet alatt már az egész Német Országban esméretes és igen híres Kémikus Roger Miklos Isidor, minekutanna az ide való Csász. fő Policia Hivatalnál a' leg nevezetesebb Bécsi Kémikusoknak jelenlétekben a' maga igen fontos talalmányának valóságos voltát meg mutatta volna, annak a' múlt Decemb. 30 ik napján a' Wiener teátrumban, igen számos néző sokság jelenlétében, és bamulására, leg első próbáit mutatta. Tüzes vasat veszen a' szájába, azt a' nyelvére teszi, tüzes vas tablára áll, olváztott ónt, forró olajat, válafző vizet iszik minden sérelem avagy veszedelem nélkül, 's annál fogva meg mutattya, hogy olly még eddig nem esmért titkot talált, mellynek segítsége által a' leg sebesebb tüztől 's forróbb italtól is meg tudja magát menteni. Az ő próbatételei álmétkodást keltettek a' nézőkben.

Spanyol Országai hadi Környülállások.

A' 14-ik Frantzia Bulletinnek további folytatása: Minekelőtte Madridd városának ostromoltatásához fogtanak volna az az előtt táborozó Frantzia hadi seregek, a' Fr. Ármadiának General Kvartélymestere a' Neuschateli Herczeg (Marsal Berthier Sándor) következő foglalatú levelet küldött Dec. 3-ikán azon város Commendansához Castelar Generalhoz: „Mivel a' Frantzia ármadiat egészen Madridd kapui eleibe hozták a' hadi történetek, és mivel annak erőszakosan leendő megvétetésére már minden intézetek meg tétetődtek: szükségesnek és minden pallérozottabb nemzetek szokásásokhoz illendőnek lenni tartottam Kigyelmedet Generális Uram arra emlékeztetni, hogy ezen nevezetes várost az erőszakos meg vétel szörnyűségeinek tárgyává ne tegye, és olly számos békefeszget-fzerető lakosokat a' háború gonofzainak fel ne áldozzon. — Mivel azon városnak szomorú környülállásairól semmit sem akarok Kigyelmed előtt el titkolni, egy olly fogságunkban lévő Spanyol tífzt által küldöm Kigyelmednek ezt a' felkérést, a' ki szemmel látott tanúbizonysága lehet azoknak az eszközöknek, a' mellyekkel a' Fr. ármadia a' városnak meg vételésében élhet. Az én Generális Uram eránt való tífzteletemről legyen bizonyos. — Sándor General Kvartélymester.

Erre a' levélre a' fent nevezett Spanyol General, és Madridd városa Commendansa következőképen válaszolt: Fels. Neuschateli Herczeg! Minekelőtte meg határozott válasz adnék a' Herczeg ség-d levelére: szükségesnek itilem ezen városnak

igazgatóival ezen tárgyról tanácsközni, és a' nép-
szándékát is tudni, a' midőn annak jelenvaló kör-
nyüállásait szemel eleibe terjesztem. A' melly vég-
re kerem Herczegségedet, engedjen nékem tartozó
kötelességemnek végbe vitelére egy napi fegyver
nyugvást. Igirem, hogy vagy hólnap idején reggel,
vagy talán még az éjjel választ küldhetek Herczeg-
ségednek egy Stabalis tizst által. — Kérem Her-
czegségedet, vegye el azon tizsteletről valló bizo-
nyosá tételemet, a' melly a' Herczegséged fő rang-
ját, és érdemeit illetik. — Madrirtban, Dec.
3-ikán, 1808 ezst. F. Marquis Castelar.

Ennek a' Madritti Commendánsnak Dec. 4-ik
napján következő foglalatu levelet küldött a'
Neuchateli Herczeg a' Madrirt előtt való fő hadi
szállásról: General Castelar Uram! Madrirtot vedel-
mezni a' hadi principimok, és a' lakosok elleni való
kegyetlenség volna. Eö Császári Felsege engemet
meg hatalmazott arra, hogy másodszor is fel kérjem
a' várost. Irtodztato ártilléria vonattatott ki, a'
mina asok is kéfzek az ő nevezetesebb mináikat a'
levegöbe vettetni, több tsapatseregek azok mellett
a' városba vivő utak mellett vannak, a' mellyeket
a' voltigörök már el foglaltak. De Császár Eö Fel-
sege mindenkor, még gyözedelmeinek közepette is
nagy lelküséggel viseltétvén, a' városnak meg támad-
tatását dél után két órára halasztja. Madrirt a' tsen-
des lakosoknak, a' vallásnak, a' vallás szolgáinak ól-
talmazásokra, bátorságokra, sőt a' meg lett dolgok-
nak elfelejtésére is támaszkodhatik. — Függeffze ki
Kigyelmed még két óra előtt a' fejer zászlót, küld-
jön ki Commissariusokat a' város fel adása végett va-
ló alkudozásra. Vegye el Generalis Uram az én ma,

ga eránt való tiszteletemet. — Generál Kvar-
télymestér Sándor.

A' Császárnak az a' beszédje, melyet Generál Morla és Don Fernando de la Vera előtt az előtt harmad nappal mondott, és a' melyet ök is a' város nevezetesebb lakosi előtt el beszéllettek, az a' minden kétségen kívül való dolog, hogy maga is jelenvan a' Császár, 's végre az a' nagy vesztés, melyet az előtt való napon szenvedtek, minden Madritti lakosoknak sziveket keserüséggel 's bánattal töltötte bé. — A' Dec 3-ik napját követett éjjel a' tsendefségnek főbb megháborítói, és a' városban volt Spanyol hadi népnek nagy része el futottak, 's széllyel oszlottak. Dél előtt 10 órákor, a' mint a' múlt posta napon emlitettem, a' város kormányt kezére vette Gen. B a i l a r d minden örállóhelyeket el foglaltak a' Frantzia katonák, közönséges pardon hirdettetett ki. — Ezen szempillantattól fogva férfiak, ifjonyok, gyermekek bátorságosan járhattak az utcákon, a' kereskedőknek áruló boltjaik éjjel előtt 11 óraig nyitva tartottak, a' lakosok magok ki tisztították az utcákat, a' szerzetesek klastromjaikba vizsgálva mennek, és néhány órák múlva más ábrázatban volt a' város.

Sok emberek el nem tikkolhatták, mit miveltek volna az olly környülállásokban, álmélkodtak a' Frantziák nagy lelküségén, mingyart 50000 puska és 100 ágyú adattattak által a' győzedelmeknek. Egyébaránt lehetetlen azon szorongattatásokat le írni, a' mellyek közt 4 hólnap elfolyása alatt voltak azok a' bődögtalan városnak lakosi. Semmi hatalommal nem birt a' Junta, a' végre hajtó hatalom. A' leg ostobább és dühösködő emberek birtak,

a' köfseg minden fzezpillantatban meg öldöste maga Előjáróit 's Generálifsait, vagy akasztófával rettentette őket. — Generál M a i s o n sebbe esett, Generál Br ü y é r e , a' ki vigyázatlanságból, abban a' fzezpillantatban, mellyben az ágyuzás meg szűnt, előbbre ment mint kellett volna, agyon lövetett; 12 katonáink hóltak meg, 50 esett sebbe, ennek a' kevés vesztésnek oka pedig e' volt, mivel kevés hadi népünk küldetett a' város meg támadására, igazán szólván, a' város félénk védelmezői is rosszul viselték magokat; azok a' tiz ezer emberek, a' kik a' Somo-Sierrai és Burgósi verekedésekből el szöktek, Decemb. 3-ikán három mértföldre vóltak Madrittól, a' kiket mindazáltal egy Frantzia lovas tsuport szelylel üzött, 40 ágyút, és 60 bagazsiás fzekeret vett el, töllok.

Méltó a' következő dolgot emliteni. Egy 80 ezftendős szolgálaton kívül lévő Generális, a' ki Madritban tulajdon házában lakott, és a' kihez egy Frantzia tiszt a' maga népével együtt kvártélyra bé szállott, a' maga ifjú hajadon leányát karján fogva eleibe vivén így szóllott: Én mint öreg katona tudom a' hadi törvényeket, imé a' leányom, 900000 livert adok vele mennyegzői ajándékba, mentse meg Kigyelmed az ő betsületét, 's vegye magának feleségül. — Az ifjú tiszt örömébe nem tudta mit mivellyen, meg ölelte az öreg vitézt, és mind ötet, mind familiáját óltalma alá vette. — Melly méltók azok a' büntetésre, a' ki a' népes városoknak lakosít szferentsétlenekké teszik!

A' Dantzigi Herczeg (Marsal L e f e b u r e) Dec. 3-ikán Segoviába bé ment, az Istriai Herczeg (Marsal B e f s i e r e s) 4000 lovafsággal a' Penas Spa.

nyol Generál ofztály seregét, melly a' Tudelai ver-
 rekedés után Gvadalexara felé futott, üzőbe vette.
 Florida Blanca és a' Madritti Junta Toledóba futot-
 tak, de mivel ott sem tartották magokat bátorságo-
 saknak, az Anglusoknál kerestek menedék helyet.
 Ezek Nov. 20-ik napján 6000 emberrel Escuriálba
 marsiroztak, 's ott egynéhány napig maradtak, 's
 olly feltett szándékjok volt, hogy a' Pireneus he-
 gyeken által mennyenek, 's a' Garonne folyóvizhez
 nyomúljanak. Az ő népeik igen pompások és jó fe-
 nyíték alatt tartatnak, magok eránt nagy bizodal-
 mat öntöttek a' Spanyolokba, nagy reménységben
 voltak, hogy azok Somo-Sierrát és Madrített ótal-
 mazni fogják, de nem esmérték voltaképen az An-
 glusokat, a' kik a'lig hallották meg, hogy a' Császár
 Somo-Sierába érkezett, és már magokat vissza von-
 ták, 's most már Salamankán kerefztül a' tenger fe-
 lé marsiroznak. Egy Spanyol nekünk így szóllott:
 Eleg fegyvert, puskaport, monturt hoztak miné-
 künk, de valóban tsak azért jöttek hozzánk, hogy
 bennünket fel ingereljenek, eltsábitsanak, és a' ké-
 tséges kimenetelű környülállásokban magunknak ha-
 gyanak. Ennek így szóllott egy Frantzia tífzt:
 Hát nem tudja e' Kigyelmed az újabb történeteket?
 Mint bántak és miveltek a' Hollandiai Helytartóval,
 Szardiniával, Austriával, 's nem régiben az Orosz
 Birodalommal és Svécia Országgal? Mindenütt há-
 borút gerjesztenek, fegyvert mint mérget ofztanak
 ki, de véreket tsak magokért ontyák ki, az ő egois-
 musoktól (magok felettébb való szeretétektől) egye-
 bet várni nem lehet. De, felelt a' Spanyol, az ő
 dolgok a' mienkel köz, 40000 Anglus elegendő völ-
 na a' Spanyol és Pörtugallia Országok dolgának el

választására. Olyanképen, felele a' Francia tiizt, az Espinosai Burgosi, Tudelai és Madritti verekedésekben jelen kellett volna nékiek lenni.“

Eddig van a' 14-ik Frantzia hadi Bülletin, most már a' 15-ik is következik, melly Madrirtban Dec. 7-ik napján 1808 adattatott ki. Császár Eö Felsége, úgymond, Senarmont ártilléria Generálist ofztályos Generállá, Segur Fő Strázsamestert pedig Commendans Adjutánsa tette; ez az utólsóbb itt nagy sebbe esvén, kevés reménység vólt élete megmaradásához, de már most vezedelmen kívül van.

Gróf Krazinsky a' Lengyel könnyűszerű lovas sereg Oberstere noha beteges, még is mindenkor jelenlenni kívánt a' maga seregénél. — Babocki és Wolygurski Kir. Kamarás Urak, és Surzyesky a' Lengyel könnyűszerű lovas seregénél szolgáló katona, a' kik zászlokat nyertek az ellenségtől, az érdem legionak tagjaivá tétettek, ennekfelette azon könnyű sereg több tagjait, tiztkeket és köz embereket azon rend tziemerével fel ékesítete a' Császár. — A' Lubien sky eskadronjának vezére, Dec. 2-ik napján a' Castannos ármadaijának maradványát Gvadalexara környékén meg kémlélte, melly General Pena kormánya alatt vólt, magát pedig Castannost viselt hivataljától a' Junta meg foztotta.“

„Herczeg Infantando leg főbb oka vólt hazája szerentsétlenségének, ő vólt Angliának kiváltképen való eszköze, ő vólt az, a' ki által az atya és fiú közt való háborúságot indította, a' ki Károly Király királyi szekit fel fordítani igyekezett, azért mivel ez Frantzia Országgal barátságban élt; ő vólt, a' ki a' népet a' Király első ministere ellen

fel ingerlette, hogy annál fogva az ifjú Kir. Herczeget a' leg főbb méltósagra emelhesse, ő volt, a' ki a' régi Nápolyi Kir. házból vele feleséget vétetett, s az által a' Frantziák ellen való gyűlölségét vele bé szivatta. — Ez a' Herczeg Infanta do volt az Eskuriali titkos őszve esküvésnek szerzője, a' midőn a' Spanyol Armadiának fő kormányja, mint Cenerálissimusra reá bízott. — Bayonnében, mint a' Spanyol Kir. testőrző seregeknek Oberstere a' Jósef Napoleon Király hűségére meg eskütt, Madritba való visszajövele után állórczáját levetvén mindjárt ki mutatta, hogy tzimborás barátjok legyen az Anglusoknak. — Ö nálla voltak szálláson az Anglus Ministerek és Agensek. Minekutánna hazafiat az ellentállásra fel ingerlette, ő maga azon szin alatt, hogy segítséget fogna hozni, Madritból el futott, és senkiről nem szorgalmatoskodott annyira, mint az Anglus Agensről, a' kit magával együtt el is vitt. — Mit nyert ezen maga viseletével? mind rangját, mind minden örökségeit elveszti, a' mellyekből két milliommál több jövedelmet vett bé esztendőnként, Angliában pedig a' hova futott, mindenektől gyaláztatni és útaltatni fog.

„General Lahoussay az Eskuriált el foglalta (tudniillik azt a' híres klastromot, mellyet néhai II. Filip Király, S. Quinteni győzedelmének emlékeztetére 1557-ik esztendőben épített, és a' mellyben azon időtől fogva a' Spanyol Királyok, és Kir. familia temetkeztek), és azokat a' 6000 fegyveres paráztokat, a' kik azt védelmezni akarták, szellyel űzte Madritban a' tsendefség helyre állott, a' hol 200,000 font puska port, 10000 golyóbist, két millio font ónt, 100 tőbori ágyút, és 120000 tőbhíre Anglus flintát ta-

láltak és foglaltak el a' Frantziák. — Önként ki engedik a' lakosok magokat a' fegyverből vetkeztetni, 's örömet engednek a' Királyi hatalomnak. — József Napoieon Király egy új regimentet állított fel Royal Étranger (idegen Királyi) nevezet alatt. — A' szökött katonák, és a' Spanyol szolgálatban volt Németek vétetnek a'ba fel. Az ifjú Reding is egy új Helvetus regimentet állított fel, a' ki mint igaz Helvetus patriota úgy viseli magát, és mindenektől betsültetik; ellenben General Reding közönséges útálatban van, kéntelen leszen Londonba bújdosni, 's ott kegyelem kenyszeren élni.

A' 12-ik Decembei Bayonnei tudósítások szerint, már 20 mértföldel vannak Madritton túl a' Frantzia könnyű lovasok, és Andaluziaig 's Salamancaig járnak ki portázni. A' Frantzia Országba hádi fogságra vitetett rongyos Spányólok bámulnak a' Frantzia gyalog regimenteknek szépségén, és felette motskollyák azokat, a' kik mind őket, mind hazájokat szerentsétlenségbe ejtették.

16-ik Bulletin költ Madrittban Dec. 8-ik napján. — A' Tudelai verekedésben, három Lengyel regimentek derekasan viselték magokat. Ofztályos Generális Ruffin, Aranjuez mellett a' Tágus folyóvízen által költözvén, Occannaba marsirozott, a' hol annak az Andaluziai armádiának, melly Cuenzan által Andaluziába futni akart, az útját el állotta. — A' Milhaud és Lasalle Generáloknak lovas ofztály seregeik Tolaver de la Reinan kereftül Portugallia Országba marsiroznak. — A' Danzigi Herczeg a' maga corpusával ma Madrittba érkezik, Marsal Ney Gvadalexarába már bé ment. — Császár Eö Felsége az ostromlás szörnyűkövetkezéseitől a'

Saragossai betsülletesebb lakosokat meg menteni kívánván, meg parantsolta, hogy addig, míg azok Madridt meg vétetéséről, és a' Spanyol insurgents seregeknek szellyel ofzlattatásokról tudósítást nem vesznek, a' várást meg ne támadják. — Ellenben hogyha továbbra is vakmerőséggel akarják magokat védelmezni, a' minák és bombák őket ezekre fogják hozni. “

„A' Spanyol Országban lévő Frantzia nagy armadiának 8-ik corpora (Herczeg Abrantes, vagy Marsal Júnót vezérlése alatt) már Spanyol Országba bé érkezett, Delabord Generálnak fő hadi szállása Vittoriába van. A' Generál Valence Lengyel Ofztály serege ma Ruitragóban leszen. — Minden felől vívza búzzák magokat az Anglusok, a' Lassalle ofztály serege azonközben reájok bukkanván, 10 embert közzülök le vagdalt. — Nov. 23-ikán 400 Anglusok a' szárazra ki szállván, egy Olasz battalion őket meg támadta, 10-et öfzve aprított, sokat meg sebesített, a' többit a' tengerbe ugratta. — Novemb. 24-ikén General Alvarez 6000 Spanyolokkal a' mi Fluvia mellett vólt tanyánkat meg támadta, a' kiket mindazáltal Generál Souham nagy veszteséggel vívza vert, 's közzülök sokat el fogott. “

Nagy Britannia.

A' Londoni antiministerialis, vagy oppositio-nalis újság levelek így szólnak: “Spanyol Orzágnak fzerentsétlen történetei, a' mint azokat eleve el lehetett látni, meg valóságosodtak. A' mi Spanyol és Portugáliai Országunkban lévő armadiainknak minden hadi tetteikből ki-tettzik, hogy azok minden ele-re való el számás nélkül yalók vóltak, hogy tellyes-

séggel nem erőlködtek, és hogy a' köz dologra keveset ügyeltek. A' kedvezőbb időpontja után néhány hónapokkal később mentek a' had piatzára, mivel már annakelőtte a' nevezetesebb tsatáknak végek volt, a' Spanyol insurgens seregek már akkor vagy meg verették, vagy félllyel üzettek. Azonközben hogyha olly nagy számmal vannak a' Spanyol hadi seregek, a' mint hírletetett; ha szintén annak egy része semmivé tétetett is; mindazáltal kevés haszna volna abból az ellenségnek, és még az által nem nyitódna út azon Ország belsőbb részébe való bemenetelre. — A' mint hallatik; azon Ország több tartományoknak lakosi minden butorjaikkal, és ingó vagyonnaikkal bellyebb vonták magokat, és lakhelyeiket vagy üresen hagyták, vagy előre meg gyűjtötték, úgy annyira, hogy több vidékek hasonlókká lettek az Egyiptomi kietlen pufztákhöz. Számos juhnyájak is a' déli Spanyol Országba hajtattak. — A' Spanyoloknak több hadi erejek Madritton túl, Valenciába, Új-Kasztíliaába és Estremaduraba gyűjtettek ösze. — A' tartománybéli militzia, mellyből egy fegyver fogható ember sem vonhattya ki magát; szorgalmasan gyakoroltatik a' fegyverben. — Minden kintsek, arány, ezüst, jó gyöngyök, 's brilliántok Anglus és Spanyol hajókra hordattak, a' mellyeken; ha szerentsétlenek lennének, északki Amérikába mehetnek. “

A' Londoni Kurir is, melly hivatal szerént való újság levélnek tartatik Angliában, így beszél e' tárgyról: „Igen szomorú híreket vettünk Spanyol Országból. A' Castannos Generál armadiája az Iberis folyóviz déli partján meg verettetett, és egy más lineán Burgosból, Lerma és Aranda városokon

által Ó Kasztiliának Duero folyovizefelé mennek a' Frantziák. A' Gvadaramai posztokra (Madrittól 26 mértföldre) szamos fegyveres népet állitatott ki a' Junta, a' hova az Eskurial mellett volt Anglus hadi seregek is mentenek. Ez a' poszt a' Francziáknak a' Somo-Sierrai hegyeken Madritba való menekteleket meg nem akadályoztathatja (Olvasd meg a' 13-ik Bulletint). A' General Moore vezérlése alatt lévő hadi seregeinknek első oszttálya Novemb. 11-ikén Salamankanál; a' General Baird kormánya alatt lévő azon hólnap 22-ikén Astraganál; General Pallafox a' magaeival Nov. 28-ikán Caperosa; Gen. Castannos pedig Tudela mellett táboroztak; egyik armádiánk Corunnánál fog kiszállani, a' másik pedig a' Portugalliai határokhöz vonnya magát. — A' Portsmouthi és Plymouthi kikötőhelyekben lévő hadakozó hajók nagy sebeséggel ki készítetvén a' Spanyol Ország tenger partokhoz küldetnek. — Oportóból olly tudósítást vettünk, hogy a' Spanyol Ország Insurgensek szerentsétlen állapotjoknak hire oda is el vitetvén; onnan is, a' mennyire Portugalliának környülállásai engedték, segítség küldetett. "

Északi Európa.

Berlinből Decemb. 10-ik napján. A' Brandenburgiában fekvő minden Pruffziar hadi seregeknek, sőt a' Kir. testörző batallionoknak fő vigyazójává Tauenzien General Lajtnántot a' maga adjutánsát Kleist Oberstert pedig az Oderai Frankfurt Gubernátorává, és az alsó Sziléziái hadi seregeknek fő igazgatójává nevezte ki a' Király. Ez

az Oberster különbözik attól a' Madgeburgi vólt meg halálozott General Kleistól, a' ki azon erősséget a' Frantziáknak olly könnyen fel adta. Az ide való nemzeti gárdisták serege 2000 főről 6000-re fog szaporittatni. — A' Berlini Magistratus az oda őrizetre ment Kolbergi katonaság tisztjeit meg vendéglette. Midőn Decemb. 5-ik napján a' Frantziák a' Potsdami kapun kiköltöztek vólna, így kiáltoztak: **Éllyenek a' Pruffzusok!**

Koppenhagából Decemb. 6-ikán. Az ide való udvari újságokban következő jegyzés talál-tatik. Az N. Britanniai Ministerium mindenkor av-val ketségtette a' száraz Európai Hatalmaságokat, hogy őket hathatofsan fogja segiteni, azonban ha maga pártjára vonhatta, magoknak hagyta. El kerülhetetlenül a' Svéciai Király is, a' ki a' természetes Status egyefséget meg vetette, a' ki az északi Európának javát és betsületét védelmezhetne vólna, aldozatjává fog az Angliai politikának lenni. Annak fényes igireteiben bizakodván olly nagy Hatalmas-sággal szállott szembe, a' kinek tellyefséggel ellene nem áthat. Segítséget ugyan küldöttek néki az Anglus ministerek, de azt tsak hamar vissz hívták. Sokkal fontosabb planumok, a' Spanyol Országai környülállások foglalatoskodtattyák őket, a' Svéciai Királyról el felejtkeztek, minekutánna ő Angliában bizakodván, a' maga országait és királyi koronáját kocz-kára vetette, és a' maga jobbágyit olly háborúba keverte vólna, melly nekik se nem tettik, sem azt szükségesnek nem tartják.